

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Съвет на Европа/Европейски съд по правата на човека, 2013 г. Този превод не обвързва Съда. За допълнителна информация, моля вижте пълните указания за авторските права в края на документа.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013. This translation does not bind the Court. For further information see the full copyright indication at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013. La présente traduction ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

ГОЛЯМА КАМАРА

ДЕЛО BOULOIS СРЕЩУ ЛЮКСЕМБУРГ

(Жалба № 37575/04)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

3 април 2012 г.

Това решение е окончателно, но може да претърпи редакционни промени.

По делото Boulois срещу Люксембург,

Европейският съд по правата на човека, заседаващ като голяма камера в състав:

Nicolas Bratza, *председател*,
Jean-Paul Costa,
Françoise Tulkens,
Josep Casadevall,
Nina Vajić,
Boštjan M. Zupančič,
Elisabet Fura,
Egbert Myjer,
Ján Šikuta,
Ineta Ziemele,
Mark Villiger,
Isabelle Berro-Lefèvre,
Päivi Hirvelä,
George Nicolaou,
Ledi Bianku,
Ganna Yudkivska,
Vincent A. de Gaetano, *съдии*,

и Vincent Berger, *юрисконсулт*,

след като разгледа делото в закрити заседания, проведени на 31 август 2011 г. и 22 февруари 2012 г.,

постановява следното решение, прието на по-късната посочена дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (№ 37575/04) срещу Велико херцогство Люксембург, подадена до Съда съгласно чл. 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от френски гражданин, г-н Тома Булоа (Thomas Boulois) („жалбоподателят“), на 16 октомври 2004 г.

2. Жалбоподателят е представляван от г-н О. Lang, адвокат, практикуващ в Люксембург. Правителството на Люксембург („правителството“) е представлявано от своя юридически представител г-н N. Decker, адвокат, практикуващ в Люксембург.

3. Жалбоподателят по-конкретно твърди, че е бил лишен от правото си на справедлив процес и на достъп до съд във връзка с решенията, с които са били оставени без уважение исканията му за прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода.

4. Жалбата е била разпределена на първо отделение на Съда (чл. 52 § 1 от Правилника на Съда). Dean Spielmann, съдията, избран по

отношение на Люксембург, си е направил отвод (чл. 28 от Правилника) и ответното правителство се е отказало от правото си да посочи заместник. Поради това, камара на това отделение е определила Françoise Tulkens, съдия, избран по отношение на Белгия, да заседава на негово място (чл. 26 § 4 от Конвенцията и чл. 29 §§ 1 и 2 от Правилника). На 7 декември 2006 г. камара на същото отделение в състав: Christos Rozakis, председател, Loukis Loucaides, Françoise Tulkens, Nina Vajić, Elisabeth Steiner, Khanlar Hajiyev и Sverre Erik Jebens, съдии, и Søren Nielsen, секретар на отделението, е решила да уведоми правителството за жалбата.

5. Френското правителство, което на 12 декември 2006 г. е било уведомено за правото си да представи писмено становище съгласно чл. 36 § 1 от Конвенцията и чл. 44 от Правилника, на 27 март 2007 г. е заявило, че няма намерение да стори това.

6. На 2 септември 2008 г. Съдът е решил да отложи разглеждането на делото до произнасянето си по делото *Енеа срещу Италия* (№ 74912/01), което по онова време е било висящо пред голямата камара.

7. На 14 декември 2010 г., след промяна в състава на отделенията, камара на второ отделение в състав: Ireneu Cabral Barreto, председател, Françoise Tulkens, Danutė Jočienė, Dragoljub Popović, András Sajó, Işıl Karakaş и Guido Raimondi, съдии, и Stanley Naismith, секретар на отделението, са обявили жалбата за допустима с мнозинство от гласовете. Камарата е приела с четири на три гласа, че е имало нарушение на чл. 6 от Конвенцията.

8. На 4 март 2011 г. правителството е поискало делото да бъде отнесено пред голямата камара съгласно чл. 43 от Конвенцията и чл. 73 от Правилника. Състав на голямата камара е уважил искането на 11 април 2011 г.

9. Съставът на голямата камара е бил определен съгласно разпоредбите на чл. 26 §§ 4 и 5 от Конвенцията и чл. 24 от Правилника. По време на последното съвещание Jean-Paul Costa е продължил да заседава след изтичането на мандата му, съгласно чл. 23 § 3 от Конвенцията и чл. 24 § 4 от Правилника.

10. Жалбоподателят и правителството да представили писмени становища.

11. Открито заседание се проведе в сградата на правата на човека в Страсбург на 31 август 2011 г. (чл. 59 § 3 от Правилника).

Пред Съда се явиха:

(a) *за правителството*

г-н N. DECKER, адвокат,	<i>адвокат,</i>
г-жа A. FERREIRA DA SILVA, адвокат,	
г-н J. WALLENDORF, съдия, Апелативен съд,	<i>съветници;</i>

(b) *за жалбоподателя*

г-н O. LANG, адвокат,	<i>адвокат,</i>
г-н R. SCHONS, адвокат,	<i>съветник,</i>
г-н T. BOULOIS,	<i>жалбоподател.</i>

Съдът изслуша пледоариите на г-н Lang и г-н Decker.

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВАТА ПО ДЕЛОТО

12. Жалбоподателят, който е роден през 1972 г., се е намирал в затвора Шрасиг (Люксембург) по времето на завеждане на жалбата. Понастоящем живее в Пепанж (Люксембург).

13. На 15 декември 1998 г. той е бил задържан под стража.

14. С решение от 22 октомври 2001 г. наказателното отделение на Апелативния съд го е осъдило на петнадесет години лишаване от свобода, три от които под условие, за насилие, причинило действителна телесна повреда, изнасилване и противозаконно лишаване от свобода, придружени с актове на изтезания, извършени на 10 декември 1998 г.

15. Жалбоподателят е представил пред Съда копия от няколко съдебни решения, постановени в периода между 14 юни 2001 и 13 април 2005 г., във връзка с режима на контакти с трите му малолетни деца след развода му, влязъл в сила на 19 октомври 2000 г.

16. Докато бил в затвора, жалбоподателят е направил искания за условно освобождаване, преместване в затвора от полуоткрит тип Живениш и временно прекъсване изпълнението на наказанието („прекъсване на наказанието”). Исканията за прекъсване на наказанието са предмет на настоящото дело.

А. Първото искане за прекъсване

17. Жалбоподателят заявява, че през октомври 2003 г. е внесъл до главния прокурор искане за прекъсване на наказанието.

18. По искане на психолога на консултативната служба, на 16 октомври 2003 г. жалбоподателят е обяснил, че иска прекъсване на наказанието за един ден и не възразява да бъде придружаван по време на отпуска. Заявил е, че причината за искането била уреждането на определени административни формалности, които изброил по следния начин:

- „(i) посещение на фотограф или фотокабина за изготвяне на снимки за паспорт;
- (ii) посещение на Министерството на транспорта за подновяване на шофьорската ми книжка (медицинското удостоверение вече е издадено);
- (iii) посещение на посолството за подновяване на картата ми за консулска регистрация;
- (iv) среща с г-н [Б.] в Люксембургското полицейско управление, следствен отдел, за да взема плик с документи, от които се нуждае бивш клиент;
- (v) среща с управителя на банка [Б.] в Еш/Алзет;
- (vi) посещение на данъчната служба в Еш/Алзет;
- (vii) среща с група приятели в ресторант до Еш/Алзет;
- (viii) посещение на апартамента ми в Диферданж за взимане на останалите документи за същия клиент;
- (ix) вземане на мерки за предмети, които мога да изработя в работилницата на [затвора];
- (x) посещение на община Диферданж за лична среща с кмета;
- (xi) посещение на дома на г-жа [С.] в Люксембург за среща със съпруга й;
- (xii) посещение на кантората на адвоката ми за предаване на липсващите документи за бившия ми клиент;
- (xiii) ако е възможно, посещение на книжарница близо до къщата на [С.]”

В отговора си жалбоподателят също така е заявил:

„... За съжаление, гражданското обезщетение все още далеч не е изплатено, тъй като не разполагам с достатъчно средства дори за първоначална вноска. В момента все още се занимавам с уреждането на кредитите ми и други задължения към различни власти по споразумения, сключени с юридическите отдели, за да избегна безкрайна серия от изземвания на имуществото ми. ...”

19. На 29 октомври 2003 г. психолог е издал удостоверение, в което се посочва, че жалбоподателят е започнал курс на психотерапия на 19 май 1999 г., който е бил прекъснат на 30 септември 2002 г. поради независещи от него причини. Тя е подчертала, че жалбоподателят силно желаел да узнае причините, които са го подтикнали да извърши престъпленията, и да направи всичко възможно, за да избегне повтарянето им в бъдеще. На 25 ноември 2003 г. втори психолог, който е удостоверил, че е имал редовни срещи с жалбоподателя от началото на 2003 г., се е съгласил с коментарите, направени в удостоверението от 29 октомври 2003 г.

20. На 5 ноември 2003 г. представител на главния прокурор е изпратил меморандум до управителя на затвора, като е заявил по-конкретно следното:

„...моля информирайте лишения от свобода Тома Булоа

че с решение на Съвета на затворите

искането за прекъсване изпълнението на наказанието ... [се] оставя без уважение с оглед опасността от депортиране (направено е искане до Министерството на правосъдието на 25 юни 2003 г., но все още не е взето решение). Налице е също така опасност от укриване на затворника, като се има предвид, че не е разсъждавал върху извършените от него престъпления. Преди да получи каквито и да било привилегии, той трябва да започне да плаща на гражданския ищец.”

В. Второ искане за прекъсване на наказанието

21. На 17 януари 2004 г. жалбоподателят е подновил искането си със същите аргументи и при същата програма за едномеденен отпуск. На 27 януари 2004 г. адвокатът му е потвърдил искането и е добавил, *inter alia*, следното:

„... предоставянето [на жалбоподателя] на едномеденен отпуск от затвора, през който той ще може да започне да въвежда ред в делата си с оглед воденето на независим живот [извън] затвора, не само [би] подпомогнало рехабилитацията [на жалбоподателя] и реинтеграцията му в обществото, но също [би] му помогнало да започне да плаща обезщетение на гражданския ищец възможно най-скоро. ...”

22. На 17 март 2004 г. представител на главния прокурор е изпратил меморандум до управителя на затвора, съдържащ следния пасаж:

„...моля информирайте лишения от свобода Тома Булоа

че с решение на Съвета на затворите

решението от 5 ноември 2003 г., с което е оставено без уважение искането му за прекъсване на наказанието ... остава в сила.”

С. Жалба до административните съдилища след отхвърлянето на двете искания за прекъсване на наказанието

23. На 25 май 2004 г. жалбоподателят е подал искане до Първоинстанционния административен съд (*tribunal administratif*) за съдебен контрол над решенията на Съвета на затворите от 5 ноември 2003 и 17 март 2004 г.

24. По време на заседание на 6 декември 2004 г. Първоинстанционният административен съд е повдигнал служебно въпроса за компетентността си да разгледа искането за съдебен контрол. Правителството, което не било повдигнало възражение за неподсъдност, оставило въпроса на преценката на съда. Жалбоподателят е твърдял, че съдът разполага с юрисдикция.

25. На 23 декември 2004 г. Първоинстанционният административен съд е определил, че не разполага с юрисдикция, за да разгледа жалбата, поради следните съображения:

„... Необходимо е да се прави разлика между административни мерки, свързани с третирането на лишените от свобода в затвора (като например решение за преместването им в по-строго охранявано крило на затвора и по-конкретно налагането на режим на изолация – виж решение на Административния съд № 14568 от 10 юли 2002 г.), които са административни решения, взети в контекста на изпълнението на наказанието лишаване от свобода, и решенията, които могат да променят естеството или обхвата на присъда, наложена от общите съдилища, които следва да се разглеждат като съдебни, а не като административни решения.

В настоящия случай следва да се отбележи, че предоставянето или отказът да се предостави привилегията прекъсване на изпълнението на наказанието представлява мярка, която изменя „обхвата“ на присъдата, наложена от общия съд.

От това следва, че въпросните две решения са съдебни по своя характер.

Следователно, като се има предвид техният характер, както е обяснен по-горе, обжалваните решения не могат да бъдат обжалвани пред административните съдилища... ”

26. На 14 април 2005 г. Административният съд (*cour administrative*) е потвърдил определението със следните мотиви:

„[Жалбоподателят] твърди, че съдът погрешно е приел, че не разполага с юрисдикция, за да разгледа жалбата му, като се е аргументирал по следния начин: никакво друго средство за защита не е съществувало във връзка с такъв отказ, поради което чл. 2(1) от Закона от 7 ноември 1996 г. за организацията на административните съдилища следва да намери приложение; обжалваните решения не са променили обхвата на присъдата; съдът му е отказал правосъдие в нарушение на чл. [6 § 1] от [Конвенцията], като го е лишил от справедлив процес.

... Случаят на [жалбоподателя] се отнася до искане за прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода, с други думи, до решение, което променя условията на изпълнение на присъдата, наложена от общите съдилища, и което поради това следва да се квалифицира като съдебно, а не като административно решение.

Изразът „*обхватът на наложената присъда*”, използван от съда, не следва да се разбира в настоящия случай като продължителността на присъдата, а като начина на изпълнението ѝ в широкия смисъл.

Поради това, Първоинстанционният административен съд правилно е приел, че не разполага с юрисдикция за разглеждането на жалбата.

Заключението на административните съдилища, че не разполагат с юрисдикция, не може да се тълкува като декларация за нежелание от тяхна страна да се произнесат по въпроса; твърдението за отказ от правосъдие поради това следва да се отхвърли като необосновано.

Чл. [6 § 1] от [Конвенцията] не се прилага по отношение на орган, който няма правомощие да се произнася по същество. ...”

D. По-нататъшни искания за прекъсване на наказанието, направени от жалбоподателя и отхвърлени от Съвета на затворите

27. На 11 август 2004 г. жалбоподателят е представил трето искане за прекъсване на наказанието, като е посочил, *inter alia*, следното:

„... Успешно посещавах няколко курса, организирани от СЕР-L [Камарата на наетите] и бих желал да продължа, за да получа съответните дипломи.

Въпросните дипломи са по счетоводство и ползване на компютри. Завърших успешно предишните курсове, но за да постигна целта си, сега е от значение да мога да посещавам есенните курсове в помещенията на самата СЕР-L. ...”

28. С решение от 21 септември 2004 г. искането е било оставено без уважение с мотивите, че жалбоподателят би могъл да посещава курсове в затвора и че досега не е положил сериозни усилия за плащането на обезщетението на жертвата. В решението се препраща и към мотивите към решението от 5 ноември 2003 г.

29. На 14 октомври 2004 г. жалбоподателят е внесъл четвърто искане за прекъсване на наказанието – което е представил за първи път пред голямата камера – с което е поискал да прекара един ден с децата си в края на седмицата, в която бил празникът на свети Николай.

30. С решение от 14 декември 2004 г. искането е било отхвърлено с мотивите, че режимът на контакти между жалбоподателя и децата му все още не бил ясно установен.

31. В пето искане, представено на 24 февруари 2005 г., жалбоподателят е заявил, наред с друго, че не може да разбере защо, в

светлината на нуждата му да се реинтегрира в обществото, му е било отказано разрешение да посещава изискваните заключителни курсове, за да получи дипломите по счетоводство и компютри. Той допълнил, че причината, поради която иска отпуск, била да поднови документите си за самоличност и шофьорска книжка и да намери решение за изплащането на дълговете му към различни институции и към гражданския ищец.

32. На 23 март 2005 г. искането му е било оставено без уважение поради липса на обосновка.

33. На 12 юли 2005 г. е било отхвърлено шесто искане за прекъсване на наказанието с мотива, че има риск жалбоподателят да не се върне в затвора.

34. На 4 май 2006 г. е било отхвърлено и седмото искане за прекъсване с мотива, че жалбоподателят не полагал усилия, особено във връзка с плащането на обезщетение на гражданския ищец, и че отказвал да изпълни наложените му условия.

Е. По-нататъшни развития до освобождаването на жалбоподателя от затвора

35. След отказа от 4 май 2006 г. жалбоподателят е направил пет други искания до главния прокурор в периода от 10 май до 29 октомври 2006 г. Той е искал съдействие за съставянето на погасителен план, подходящ за неговата ситуация и съответстващ на исканията на гражданския ищец, и е поискал разясняване на наложените му условия във връзка с повторното му интегриране в обществото, така че да може да ги изпълни. На 6 ноември 2006 г. представител на главния прокурор е писал на жалбоподателя, че при съществуващите обстоятелства не възнамерява да отговаря на различните писма, които по негово мнение не се нуждаели от коментар.

36. На 20 ноември 2006 г. главният прокурор е потвърдил получаването на искане от жалбоподателя за среща и е заявил, че може да се срещне с него по време на едно от предстоящите му посещения в затвора. Според жалбоподателя, такава среща така и не се е състояла.

37. На 31 октомври 2008 г. Съветът на затворите е разрешил едновременно прекъсване на изпълнението на наказанието на жалбоподателя, при условие, че ще бъде взет от затвора и върнат там от новата му приятелка, в чийто дом щял да прекара деня.

38. В периода между 12 декември 2008 и 19 юни 2009 г. жалбоподателят е получил пет прекъсвания на наказанието, всяко за два последователни дни, които трябвало да прекара с приятелката си.

39. На 20 март 2009 г. жалбоподателят е бил преместен в затвора от полуоткрит тип Живениш. На същия ден с отделно решение му е бил

даден десетдневен отпуск, за да си потърси работа и да уреди различни административни формалности; било решено също така жалбоподателят да премине към полусвободен режим, след като си намери работа.

40. На 24 юни 2009 г. жалбоподателят е подписал договор за професионална рехабилитация като готвач.

41. На 25 септември 2009 г. искането му за условно освобождаване е било уважено.

42. С три решения (от 25 септември и 11 декември 2009 и 26 февруари 2010 г.) са били отхвърлени исканията на жалбоподателя за отлагане на изпълнението на наказанието му, което трябвало да изтече на 12 октомври 2010 г.

43. На 10 февруари 2010 г. жалбоподателят е започнал собствен бизнес като едноличен търговец.

44. На 15 юли 2010 г. изпълнението на наказанието на жалбоподателя е било отложено. Според твърденията му, на тази дата той е напуснал окончателно затвора Живениш.

II. ПРИЛОЖИМО НАЦИОНАЛНО ПРАВО И ПРАКТИКА

А. Законодателство във връзка с изпълнението на наказанието лишаване от свобода

45. Чл. 1 от Закона от 26 юли 1986 г. относно някои варианти за изпълнение на наказанието лишаване от свобода („Законът от 1986 г.”) изброява различните възможни варианти при изпълнението на наказанието лишаване от свобода:

„Изпълнението на наказанието лишаване от свобода може да включва един от следните варианти: изпълнение на наказанието на части, полусвободен режим, прекъсване на изпълнението, отлагане на изпълнението на наказанието, предсрочно освобождаване.”

1. Определение на прекъсването на изпълнението на наказанието

46. Чл. 6 от Закона от 1986 г. дефинира прекъсването на изпълнението на наказанието по следния начин:

„Прекъсването на изпълнението на наказанието представлява разрешение за напускане на затвора за част от денонощието или за периоди от двадесет и четири часа. Времето на прекъсването се прибавя към срока на наказанието.”

2. Условия, при които може да се допусне прекъсване на наказанието

47. Чл. 7 от Закона от 1986 г. предвижда следното във връзка с целите на прекъсването на наказанието:

„Тази привилегия може да се предостави на лишени от свобода, които пребивават или живеят в страната, поради семейни причини, за подготовка на тяхната рехабилитация и повторна интеграция в професионалния живот или като проверка с оглед на условното им освобождаване.”

48. Чл. 8 от Закона от 1986 г. гласи, че тази мярка може да бъде приложена по отношение на лица, извършили престъпление за първи път, след изтърпяването на една трета от наказанието им.

49. Чл. 13 от Закона от 1986 г. гласи:

„При прилагането на вариантите, предвидени в този закон, се взема под внимание личността на лишения от свобода, неговия напредък и опасността от извършване на ново престъпление.”

Според коментарите към тази разпоредба, придружаващи законопроекта при внасянето му, предоставянето на мерките, свързани с начините на изпълнение на наказанието, „никога няма да бъде автоматично и ще бъде оставено на окончателната преценка на властите, натоварени с изпълнението на наказанието, които ще решават свободно въз основа на информацията, която са получили за затворника”.

50. Съгласно условията на Правилника на Великото херцогство от 19 януари 1989 г., съдържащ, *inter alia*, подробен регламент за допускане на прекъсване на наказанието, такова прекъсване може да се допусне по искане на съответния лишен от свобода или на неговия представител (чл. 4); искането трябва да е писмено, освен ако затворникът не е в състояние или не умее да пише. Интервалът между отделните прекъсвания трябва да бъде поне един месец, освен в специални случаи (чл. 5). Когато искането за прекъсване бъде отхвърлено, ново искане не може да бъде завеждано в продължение на два месеца, освен ако не бъдат открити нови доказателства (чл. 6).

3. Процедура за разглеждане на искания за прекъсване на наказанието

51. Чл. 12 от Закона от 1986 г. гласи:

„В случай на наказание лишаване от свобода над две години ... мерките, предвидени в този закон ... се взимат от главния прокурор или от негов представител съгласно решението на мнозинството на съвета, състоящ се от главния прокурор или неговия представител, съдия и прокурор. ...

Съветът се свиква от главния прокурор или негов представител и се председателства от съдията.

С изключение на главния прокурор или неговия представител, пълноправните членове и техните заместници се назначават със заповед на министъра за срок от три години, който подлежи на подновяване.”

4. Препоръка № 30 на Омбудсмана на Велико херцогство Люксембург относно промените в разделението на властите във връзка с изпълнението на наказанието лишаване от свобода и последващи развития

52. В препоръка № 30, съдържаща се в годишния отчет на Омбудсмана за дейността му в периода от 1 октомври 2007 до 30 септември 2008 г., Омбудсманът е изразил становището, че системата за изпълнение на наказанията в Люксембург трябва да бъде реформирана изцяло, и е препоръчал създаването на длъжността съдия по изпълнение на наказанията. Последният трябвало да се произнася по искания за прекъсване на наказанието след провеждане на състезателно производство, като решенията подлежат на обжалване.

53. В годишния отчет за дейността си за периода от 1 октомври 2009 до 30 септември 2010 г. Омбудсманът е отбелязал факта, че министърът на правосъдието, в статия, публикувана в люксембургски ежедневник, се е изказал в подкрепа на прехвърлянето към съдебен орган на някои от правомощията, които в онзи момент се упражнявали от представител на главния прокурор, отговарящ за изпълнението на наказанията, или от съвета на затворите. На 22 декември 2011 г. министърът на правосъдието е представил в широки рамки планираната реформа на затворите, която включвала законопроект, одобрен от правителството на заседание от 16 декември 2011 г. и реформиращ системата за изпълнение на наказанията, установявайки, *inter alia*, съд по изпълнение на наказанията. Проектозаконът трябва да премине през различни етапи на законодателната процедура.

В. Практика на прекъсването на наказанията: статистика, предоставена от правителството

54. В Люксембург има два затвора, а лишените от свобода са около 700. Повечето лишени от свобода са настанени в Затвора в Люксембург, който е от закрит тип. Има и затвор от полуоткрит тип (Затвора Живениш), в който са настанени предимно лишени от свобода, на които предстои да бъдат освободени или които изтърпяват по-кратки наказания. Повечето напускат затвора ежедневно, за да отидат на работа.

55. Правителството е заявило, че е необходимо да се прави разлика между исканията за прекъсване на наказанието, направени от лишените от свобода в Затвора в Люксембург, и тези в Живениш.

1. Искания за прекъсване изпълнението на наказанието, направени от лишени от свобода в Затвора в Люксембург

56. През 2009 г. са били уважени 146 искания за прекъсване и са били отхвърлени 169; статистиката за 2010 г. съответно е 114 и 128 искания.

57. Правителството отбелязва, че множество искания за прекъсване са обречени на неуспех, защото са направени преди изтичането на минималния законов период. С други думи, съответните затворници все още не са изтърпели една трета от наказанието си (в случай на лице, извършило престъпление за първи път) или половината от наказанието си (в случай на рецидив), или искането е направено, преди да са изтекли два месеца от уведомяването за отхвърлянето на предишно искане.

2. Искания за прекъсване изпълнението на наказанието, направени от лишени от свобода в затвора от полуоткрит тип Живениш

58. През 2009 г. са били уважени 376 искания за прекъсване и са били отхвърлени 192; статистиката за 2010 г. съответно е 409 и 191 искания.

III. ПРИЛОЖИМО МЕЖДУНАРОДНО ПРАВО

А. Препоръка № R (82) 16 на Комитета на министрите към държавите членки относно прекъсването на изпълнението на наказанието лишаване от свобода (приета на 24 септември 1982 г.)

59. Препоръката предвижда, *inter alia*, следното:

„Комитетът на министрите, съгласно разпоредбите на член 15.b от Статута на Съвета на Европа,

...

Като има предвид, че прекъсването на изпълнението на наказанието лишаване от свобода е едно от средствата, улесняващи повторната интеграция на лишения от свобода в обществото;

Като отчита опита в тази област,

Препоръчва на правителствата на държавите членки:

1. да допускат прекъсване на наказанието лишаване от свобода във възможно най-голяма степен поради медицински, образователни, трудови, семейни и други социални причини;

2. да взимат предвид при допускането на прекъсването:

- характера и тежестта на престъплението, продължителността на изтърпяното наказание и срока на лишаване от свобода, който вече е изтърпян,

- личността и поведението на лишения от свобода и опасността, ако има такава, която той може да представлява за обществото,

- семейното и социално положение на лишения от свобода, което може да се е променило по време на задържането му,

- целта на прекъсването, продължителността му и неговите условия;

3. да допускат прекъсване на изпълнението на наказанието възможно най-скоро и често, като се имат предвид посочените по-горе фактори;

4. да допускат прекъсване на изпълнението на наказанието не само по отношение на лишени от свобода в затвори от открит тип, но също и по отношение на лишени от свобода в затвори от закрит тип, при условие че това не е несъвместимо с обществената сигурност;

...

9. да информират лишения от свобода, доколкото е възможно, за причините за отказа да се прекъсне изпълнението на наказанието;

10. да осигурят средство за контрол над отказа; ...”

В. Препоръка Rec(2003)23 на Комитета на министрите относно управлението на лишените от свобода с доживотна или друга дългосрочна присъда от администрациите на затворите (приета на 9 октомври 2003 г.)

60. В относимите си части препоръката гласи:

„Комитетът на министрите, съгласно разпоредбите на член 15.b от Статута на Съвета на Европа,

Като има предвид относимостта на принципите, съдържащи се ... по-конкретно [в]:

– Препоръка № R (82) 16 относно прекъсването на изпълнението на наказанието лишаване от свобода; ...

...

1. За целите на тази препоръка, ... лишен от свобода с дългосрочна присъда е лице, изтърпяващо присъда или присъди от пет или повече години лишаване от свобода.

...

2. Целите на управлението на ... лишените от свобода с дългосрочни присъди трябва да бъдат:

...

– увеличаване и подобряване на възможностите на тези затворници успешно да се реинтегрират в обществото и да водят законосъобразен живот след освобождаването си.

...

23 в. Специални усилия трябва да се положат за осигуряването на различни форми на прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода, ако е необходимо под охрана, като се имат предвид принципите, изложени в Препоръка № R (82) 16 относно прекъсването на изпълнението на наказанието лишаване от свобода.

...”

С. Препоръка Rec(2006)2 на Комитета на министрите към държавите членки относно Европейските правила за затворите (приета на 11 януари 2006 г.)

61. Препоръката предвижда, *inter alia*, както следва:

„Комитетът на министрите, съгласно разпоредбите на член 15.b от Статута на Съвета на Европа,

...

като подчертава, че изпълнението на наказания, свързани с лишаване от свобода, и режимът на затворниците налагат да се вземат предвид изискванията за безопасност, охрана и дисциплина, като същевременно ... се предлага[т] на затворниците ... програми за въздействие, като по този начин ги подготвят за реинтегрирането им в обществото;

...

като отново утвърждава стандартите, залегнали в препоръките на Комитета на министрите на Съвета на Европа ... и по-конкретно ... Препоръка № Rec(2003) 23 относно управлението на лишените от свобода с доживотна или друга дългосрочна присъда от администрациите на затворите;

...

103.2 Възможно най-скоро след приемането се изготвят доклади за осъдените затворници, отнасящи се до личното им положение, предложените индивидуални планове за изтърпяване на наказанието и стратегия за подготвянето им за освобождаване.

103.3 Осъдените затворници трябва да се насърчават да участват в изготвянето на индивидуалните им планове за изтърпяване на наказанието.

103.4 Доколкото е приложимо, такива планове трябва да включват ... подготовка за освобождаване.

...

103.6 Трябва да съществува и система за прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода като част от цялостния режим на осъдените затворници.

...

107.1 Достатъчно време преди освобождаването им, осъдените затворници трябва да бъдат подпомагани с процедури и специални програми, които им дават възможност да осъществят преход от затворническия живот към законосъобразен живот в обществото.

107.2 За затворниците с по-дългосрочни присъди по-конкретно се предприемат мерки, осигуряващи постепенното им връщане към живота в свободното общество.

...”

ПРАВОТО

ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

62. Жалбоподателят твърди, че е бил лишен от правото си на справедлив процес и правото си на достъп до съд във връзка с отхвърлянето на исканията му за прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода. Твърди, че е нарушен чл. 6 § 1 от Конвенцията, който в относимата си част предвижда:

„Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на ... гледане на неговото дело ... от ... съд...”

А. Решението на камарата

63. В решението си от 14 декември 2010 г. камарата е приела, че чл. 6 от Конвенцията не се прилага в наказателноправния му аспект. Тя обаче е приела, че оплакването на жалбоподателя е съвместимо с разпоредбите на Конвенцията *ratione materiae*, доколкото се отнася до чл. 6 в гражданскоправния му аспект. Според Камарата, жалбоподателят има защитимо твърдение, че като лишен от свобода е имал право на отпуск от затвора, след като изпълни всички законови изисквания. Камарата по-нататък е отбелязала, че ограниченията на правото на достъп до съд, на които жалбоподателят твърди, че е бил подложен в контекста на исканията му за отпуск от затвора, са били свързани с пакет от права на лишените от свобода, които Съветът на Европа е признал чрез Европейските правила за затворите, приети от Комитета на министрите и разяснени в три препоръки. Поради това, камарата е заключила, че може да се приеме, че е налице спор относно „права“ по смисъла на чл. 6 § 1. Що се отнася до въпроса, дали въпросните права са „граждански“, тя е изтъкнала, че процедурите по множеството искания на жалбоподателя за отпуск са повдигнали въпроса за интереса му от промяна на професионалния и социалния му живот след освобождаването му от затвора. Според камарата, исканията на жалбоподателя за прекъсване на наказанието са били мотивирани от желанието му да посещава курсове с оглед получаването на дипломи по счетоводство и ползване на компютри и да уреди някои административни формалности с банката и други институции (включително подновяване на шофьорската му книжка и картата за консулска регистрация). Камарата е приела, че оспорваното от жалбоподателя ограничение, в допълнение към материалните последици от него, е било свързано и с личните му права, като се има предвид значимостта на интереса му да се реинтегрира в обществото. Тя е възприела становището, че социалната рехабилитация на жалбоподателя е била от решаващо значение за защитата на правото му да води личен живот и да развива обществената си идентичност. Поради това е заключила, че въпросните процедури да се отнасяли до гражданско право.

64. Камарата е приела, че е имало нарушение на чл. 6 от Конвенцията, поради това, че Съветът на затворите не е отговорял на изискванията за „съд“ по смисъла на чл. 6 § 1 и че липсата на каквото и да било решение по същество е унищожило ефекта от контрола, упражнен от административните съдилища над решенията на Съвета на затворите.

В. Становища на страните

1. Правителството

(а) Приложимост на чл. 6 от Конвенцията

65. Правителството твърди, че чл. 6 от Конвенцията не е приложим в случая.

66. Като се позовава на принципите, установени в практиката на Съда в тази област, то твърди, че жалбоподателят не е имал „право” по смисъла на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

67. Според правителството, от редакцията на националните разпоредби е очевидно, че допускането на прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода е просто *привилегия*, а не автоматично право на лишените от свобода.

68. С решение от 9 февруари 2000 г. Апелативният съд се е произнесъл непряко по характера на решенията, свързани с даването на отпуск от затвора. Въпросното дело се е отнасяло до въпроса с държавната отговорност за вреди, причинени от затворник по време на отпуск. Апелативният съд е уточнил, че законодателят, като е предвидил, че лишените от свобода *могат* да отговарят на критериите за допускане на определени мерки, допринасящи за поддържането на семейните им връзки и за подготовката на реинтегрирането им в обществото, е създал конкретен риск за трети лица, което пък е породило задължение за държавата да предостави обезвреда.

69. Освен това, Съветът на затворите е имал пълната свобода на преценка по въпроса. Законодателят не е наложил абсолютно задължение за предоставяне на отпуск: дори да се приеме, че са били изпълнени различните критерии, установени в чл. 7 от Закона от 1986 г., Съветът на затворите е бил напълно свободен да прецени, дали съответното лице заслужава привилегията. Поради това, правителството е направило заключението, че камарата погрешно е приела, че жалбоподателят е можел да претендира, че има право на отпуск, защото отговаря на критериите. То намира, че дори и условията да са налице, законът позволява на членовете на Съвета на затворите да отхвърлят искането. Всеки случай се разглеждал във връзка с характера и обстоятелствата на извършеното престъпление и личността на лишения от свобода.

70. Правителството е допълнило, че камарата погрешно е заключила, че жалбоподателят разполага с права по силата на Европейските правила за затворите, приети от Комитета на министрите. Съответните препоръки са установили насоки за държавите членки с оглед хармонизирането на действащите правила, и като такива не са представлявали източник на национално или

международно право. Те са оставили на държавите членки широка свобода на преценка при предоставянето на отпуск от затвора и не са имали за цел да установят абсолютно право на прекъсване на изпълнението на наказанието, без преценка на конкретните условия, всеки път, когато затворникът поиска това. Според правителството, докато държавите членки са били длъжни да предвидят в правните си системи разпоредби за реинтегриране на затворници, начинът, по който да сторят това, е бил оставен на тяхната преценка.

71. Правителството също така оспорва твърдението, че „правото“, претендирано от жалбоподателя, е било „гражданско“ в какъвто и да било смисъл.

72. Според него, камарата правилно е отхвърлила семейните причини, посочени от жалбоподателя, тъй като исканията му за отпуск не са се основавали на желание да види децата си. Жалбоподателят не може да твърди също така, че отхвърлянето на исканията му за прекъсване са осуетили усилията му да уреди живота си извън затвора, тъй като системата в Люксембург осигурявала на лишените от свобода широк кръг от възможности в това отношение, включително психологическа помощ и обучение, от които жалбоподателят е имал възможност да се възползва.

73. Най-накрая, правителството твърди, че случаят на *Енеа срещу Италия* ([ГК], № 74912/01, 17 септември 2009 г.) е различен от настоящия случай, в който жалбоподателят е бил поставен на общ режим и е бил подложен единствено на ограниченията, които са присъщи на всяко лишаване от свобода.

(b) По същество

74. Според правителството, Съветът на затворите е изпълнил изискванията на чл. 6 § 1 от Конвенцията във връзка с изискванията за независимост и безпристрастност. Нито създаването на такъв орган, нито фактът, че административните съдилища са приели, че не са компетентни да разгледат жалбата на жалбоподателя, са накърнили самото естество на каквото и да било право, което жалбоподателят може да е имал. Съветът на затворите приемал решения, с които отказвал или прекъсвал изпълнението на наказанието поради обективни фактори и с изложени мотиви, а лишените от свобода могли да подадат толкова искания, колкото желаели.

2. Жалбоподателят

(a) Приложимост на чл. 6 от Конвенцията

75. Жалбоподателят твърди, че е притежавал „право“ по смисъла на чл. 6 от Конвенцията.

76. Той изтъква, че прекъсването на наказанието не било допускано автоматично при изпълнението на обективните критерии по членове 7 и 8 от Закона от 1986 г., тъй като чл. 13 изисквал личността на лишения от свобода, неговият напредък и опасността от извършването на ново престъпление да бъдат взети под внимание. Тъй като минималният „наказателен“ период – с други думи, периодът, през който жалбоподателят е трябвало да бъде лишен от свобода без право да иска освобождаване – бил изтекъл с изтърпяването на една трета от наказанието му (чл. 8), той е можел, от този момент нататък, да претендира право да получи прекъсване на наказанието, въпреки че Съветът на затворите можел все още да възприеме становището, че критериите на чл. 13 не са изпълнени. Макар и правителството да е право, в светлината на чл. 13, да окачестви решението на Съвета като „дискреционно“, съществуването на това правомощие, което било легитимно по отношение на изпълнението на наказанията, било напълно съвместимо с принципа на върховенството на закона, при условие, че подлежи на контрол. При липсата на такъв контрол обаче, това правомощие ставало произволно. Жалбоподателят заключава, че след като е отговорил на условията на членове 7 и 8 от Закона от 1986 г., той е имал поне защитимо твърдение, че разполага с право искането му за прекъсване на наказанието да бъде разгледано в светлината на субективните критерии на чл. 13 от Закона. От това следва, че свободата на преценка на Съвета на затворите в никакъв случай не изключва квалифицирането на въпросната мярка като „право“ (жалбоподателят цитира, *mutatis mutandis*, *Н. срещу Белгия*, 30 ноември 1987 г., § 43, Series A no. 127-B).

77. В подкрепа на тази претенция жалбоподателят е посочил факта, че председателят на адвокатския съвет му е предоставил правна помощ в производството пред Съвета на затворите и административните съдилища (той се е позовал, *mutatis mutandis*, на *Z and Others срещу Обединеното кралство* ([ГК], № 29392/95, § 89, ECHR 2001-V), и факта, че представителят на правителството се е съгласил без резерви да обсъди по същество делото пред административния съд. Той е добавил, че Омбудсманът, като е препоръчал създаването на длъжността съдия по изпълнението на наказанията, изглежда е признал съществуването на право на прекъсване на наказанието. Жалбоподателят цитира също така пасаж от подготвителните текстове на Закона от 1986 г., който поставя акцент върху наказанията, които подготвят лишените от свобода за бъдеще извън затвора, в случаите, когато завръщането в обществото е възможно.

78. Жалбоподателят добавя, че прекъсването на наказанието представлява право в Люксембург и защото то е мярка, която отразява принцип от международното право, който е общопризнат сред държавите членки на Съвета на Европа и дори от ООН. Според него,

камарата правилно се е позовала на решението на Съда в *Енеа срещу Италия* (цитирано по-горе) като потвърждение за признаването на „право“ по националното право. В това решение се цитират препоръките на Комитета на министрите, които, макар и незадължителни, идентифицират редица права на лишените от свобода, признати от държавите членки.

79. Жалбоподателят също така твърди, че правото му е било „гражданско“. Той критикува факта, че е бил лишен от всякакви изгледи за реинтеграция в продължение на пет години, през които исканията му за прекъсване на наказанието са били отхвърляни. Той подчертава, че прекъсването на наказанието трябва да подпомага и окуражава усилията за реинтегриране на лишените от свобода, които временно са отстранени от обществото.

(b) По същество

80. Според жалбоподателя, нито една от гаранциите на чл. 6 от Конвенцията не му е била предоставена нито пред Съвета на затворите, нито пред административните съдилища. Той оспорва по-конкретно независимостта и безпристрастността на Съвета на затворите, който е включвал двама членове на прокуратурата. Подчертава факта, че представителят на главния прокурор, който отговаря за изпълнението на наказанията и който е участвал в Съвета на затворите, отхвърлил първите му две искания за отпуск, е бил същият, който в качеството си на главен прокурор, изпълняващ функциите на прокурор, е поискал осъждането му пред Апелативния съд. От процесуална гледна точка жалбоподателят се оплаква от факта, че не са били проведени заседания и не са били изслушани устни пледоарии.

С. Преценката на голямата камара

1. Приложимост на чл. 6 от Конвенцията

81. Според Съда, предварителното възражение на правителството, че чл. 6 от Конвенцията не е приложим, е тясно свързано с въпросите по съществото на оплакването на жалбоподателя и поради това следва да бъде присъединено към въпросите по същество.

2. По същество

(a) Общи съображения

82. Съдът потвърждава установената си практика, че по принцип лишените от свобода продължават да упражняват всички свои основни

права и свободи, гарантирани от Конвенцията, с изключение на правото на свобода, като законосъобразното лишаване от свобода изрично попада в обхвата на чл. 5 от Конвенцията. Немислимо е затворник да загуби тези права и свободи единствено поради положението си на лице, задържано след осъждане (виж *Hirst срещу Обединеното кралство* (№ 2) [ГК], № 74025/01, §§ 69-70, ECHR 2005-IX; *Dickson срещу Обединеното кралство* [ГК], № 44362/04, § 67, ECHR 2007-V; и *Stummer срещу Австрия* [ГК], № 37452/02, § 99, 7 юли 2011 г.).

83. Съдът също така е имал повод да признае легитимната цел на политиката за постепенно реинтегриране в обществото на лица, осъдени на лишаване от свобода (виж *Mastromatteo срещу Италия* [ГК], № 37703/97, § 72, ECHR 2002-VIII; *Maiorano and Others срещу Италия*, № 28634/06, § 108, 15 декември 2009 г.; и *Schemkamper срещу Франция*, № 75833/01, § 31, 18 октомври 2005 г.).

84. В настоящия случай Съдът отбелязва, че жалбоподателят се позовава на чл. 6 от Конвенцията, като се оплаква от отхвърлянето на исканията му за отпуск. Следователно, първата задача на Съда е да разгледа въпроса, дали оплакването на жалбоподателя е съвместимо с чл. 6 *ratione materiae*.

85. Подобно на камарата, голямата камара намира, че чл. 6 § 1 от Конвенцията не се прилага в наказателноправния си аспект, тъй като процедурите, свързани със системата на затворите, по принцип не се отнасят до определянето на „наказателно обвинение“ (виж цитираното по-горе *Enea*, § 97).

86. Поради това, Съдът трябва да разгледа въпроса, дали жалбоподателят е имал „гражданско право“, за да прецени, дали процесуалните гаранции на чл. 6 § 1 от Конвенцията се прилагат по отношение на процедурите, отнасящи се до исканията му за прекъсване на наказанието.

87. Съгласно традиционната практика на Съда, разглеждането на искания за временно освобождаване или на въпроси, свързани с начина на изпълнение на наказанието лишаване от свобода, не попадат в приложното поле на чл. 6 § 1 (виж *Neumeister срещу Австрия*, 27 юни 1968 г., §§ 22 и 23, Series A no. 8; *Lorsé and Others срещу Нидерландия* (реш. по допустимост), № 52750/99, 28 август 2001 г.; и *Montcornet de Caumont срещу Франция* (реш. по допустимост), № 59290/00, ECHR 2003-VII).

88. Вярно е, че Съдът неотдавна е намерил, че е налице „гражданско“ право във връзка например с посещенията на роднини или кореспонденцията на лишените от свобода (виж цитираното по-горе *Enea*, § 119, и *Ganci срещу Италия*, № 41576/98, §§ 20-26, ECHR 2003-XI). Според Съда обаче, тази линия на съдебната практика не се отнася до разглежданата тук ситуация.

89. За да се установи, дали гражданският аспект на чл. 6 § 1 от Конвенцията се прилага по отношение на процедурите, свързани с исканията на жалбоподателя за прекъсване на наказанието му, е необходимо най-напред да се определи, дали той е притежавал „право“ по смисъла на тази разпоредба.

(b) Съществуване на „право“

(i) Обобщение на съдебната практика

90. Съдът припомня, че за да бъде приложим чл. 6 § 1 в „гражданския“ си аспект, трябва да е налице спор („*dispute*“, или „*contestation*“ във френския текст) относно „право“, за което може да се каже, най-малкото на защитимо основание, че е признато по вътрешното право, независимо дали е защитено и от Конвенцията. Спорът трябва да бъде истински и сериозен; той трябва да се отнася не само до действителното съществуване на правото, но и до неговия обхват и начин на упражняване; и най-накрая, изходът от производството трябва да бъде пряко решаващ за въпросното право, по-слаби връзка или далечни последици не са достатъчни, за да се приложи чл. 6 § 1 (виж, наред с други източници, *Micallef срещу Малта* [ГК], № 17056/06, § 74, 15 октомври 2009 г.).

91. Чл. 6 § 1 не гарантира някакво конкретно съдържание на (гражданските) „права и задължения“ в материалното право на държавите членки: Съдът не може да създаде чрез тълкуване на чл. 6 § 1 материално право, което няма правно основание в съответната държава (виж например *Fayed срещу Обединеното кралство*, 21 септември 1994 г., § 65, Series A no. 294-B, и *Roche срещу Обединеното кралство* [ГК], № 32555/96, § 119, ECHR 2005-X). Като отправна точка трябва да се вземат разпоредбите на съответното национално право и тълкуването им от националните съдилища (виж *Masson and Van Zon срещу Нидерландия*, 28 септември 1995 г., § 49, Series A no. 327-A, и цитираното по-горе *Roche*, § 120). Този Съд би имал нужда от доста сериозни мотиви, за да се отклони от заключенията на висшите национални съдилища, за да намери, противно на тяхното становище, че е съществувало на защитимо основание право, признато от националното законодателство (пак там).

92. При извършването на тази преценка е необходимо да се отиде отвъд външното впечатление и използвания език и да се обърне конкретно внимание на реалността в конкретната ситуация (виж *Van Droogenbroeck срещу Белгия*, 24 юни 1982 г., § 38, Series A no. 50, и цитираното по-горе *Roche*, § 121).

93. Въпросът, дали властите са разполагали със свобода на преценка относно предоставянето на исканата от конкретния жалбоподател мярка може да бъде взет под внимание и дори да бъде от

решаващо значение. Като разгледал този въпрос, в *Masson and Van Zon* (цитирано по-горе, § 51) Съдът е заключил, че не е съществувало право, докато в *Sziics срещу Австрия* (24 ноември 1997 г., § 33, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-VII), той е признал наличието на право. Въпреки това, Съдът е имал повод да приеме, че простият факт, че редакцията на една правна разпоредба предоставя елемент на дискреция, сам по себе си не изключва съществуването на право (виж *Camps срещу Франция* (реш. по допустимост), № 42401/98, 23 ноември 1999 г., и *Ellès and Others срещу Швейцария*, № 12573/06, § 16, 16 декември 2010 г.).

94. Други критерии, които могат да бъдат взети под внимание от Съда, включват признаването на твърдяното право от националните съдилища при подобни обстоятелства или факта, че последните са разгледали по същество искането на жалбоподателя (виж *Vilho Eskelinen and Others срещу Финландия* [ГК], № 63235/00, § 41, ECHR 2007-II).

(ii) Приложение на тези принципи в настоящия случай

95. Съдът отбелязва, че в настоящия случай е съществувал „спор“, отнасящ се до действителното съществуване на правото на прекъсване на наказанието, претендирано от жалбоподателя.

96. Що се отнася до въпроса, дали може да се твърди, поне на защитимо основание, че такова „право“ е признато от националното право, Съдът отбелязва, че чл. 6 от Закона от 1986 г. дефинира прекъсването на наказанието лишаване от свобода като разрешение за напускане на затвора за част от денонощието или за период от двадесет и четири часа. Чл. 7 посочва, че това е „привилегия“, която „може да бъде предоставена“ на лишените от свобода при определени обстоятелства (виж параграфи 47-49 по-горе).

97. Понятието „привилегия“ може да има различни значения в различни контексти; то може да се отнася до отстъпка, която властите могат да направят или откажат по своя преценка, или до мярка, която властите са длъжни да допуснат, след като лицето изпълни предварително определени условия.

98. В случая Съдът намира, че понятието „привилегия“, както е характеризирано от законодателя, трябва да се анализира във връзка с израза „може да бъде предоставена“ и в светлината на коментарите, придружаващи съответния законопроект, според които предоставянето на мерките, свързани с начините на изпълнение на наказанието „никога няма да бъде автоматично и ще бъде оставено на окончателната преценка на властите, натоварени с изпълнението на наказанието“ (виж параграф 49 по-горе). Така става ясно, че намерението на законодателя е било да предвиди привилегия, по отношение на която няма да бъде осигурено средство за защита. За

разлика от делото *Enea* (цитирано по-горе), което се е отнасяло до ограничаването на обхвата на съществуващи права, настоящото дело е свързано с облага, която е създадена като стимул за лишения от свобода.

99. Освен това, и двете страни са признали, че дори когато различните критерии по чл. 7 от Закона от 1986 г. са изпълнени, Съветът на затворите разполага с известна свобода на преценка при определянето на въпроса, дали затворникът заслужава привилегията. От предоставената на Съда информация е очевидно, че Законът от 1986 г. и Правилникът на Великото херцогство от 19 януари 1989 г. уреждат прекъсването и обстоятелствата, при които то може да се допусне, където е уместно. Въз основа на тази правна рамка Съветът на затворите при всяко искане за прекъсване разглежда доклада, изготвен от комисия („консултативна комисия“) за съответния затворник. Съветът взима под внимание личността на лишения от свобода, неговия напредък и опасността от извършване на ново престъпление, за да прецени, дали може да се допусне временното му освобождаване от затвора. Предоставената от правителството статистика (виж параграфи 54-58 по-горе) потвърждава дискреционния характер на правомощията на компетентните власти. От това следва, че лишения от свобода в Люксембург нямат право да получат отпуск от затвора, дори и формално да отговарят на изискваните критерии.

100. Що се отнася до въпроса за тълкуването на законодателството от националните съдилища, Съдът отбелязва, че административните съдилища са приели, че не са компетентни да разгледат молбата на жалбоподателя за съдебен контрол. Те са приели, че оспорваните от жалбоподателя решения са от съдебен, а не от административен характер, тъй като променят условията на изпълнение на наказанието, наложено от общите съдилища. Страните не са успели да предоставят никакво друго съдебно или административно решение по жалба срещу решение, с което се отказва отпуск от затвора (виж обратното във *Vilho Eskelinen and Others*, цитирано по-горе, § 41, и *Rotaru срещу Румъния* [ГК], № 28341/95, § 78, ECHR 2000-V). Съдът отбелязва, че констатациите му в решението *Enea* (цитирано по-горе) не могат валидно да бъдат транспонирани в настоящото дело. Докато италианският Конституционен съд е намерил, че членове 35 и 69 от Закона за управлението на местата за лишаване от свобода са в нарушение на Конституцията, защото не са предвиждали съдебен контрол над решенията, с които може да се засягат човешки права, страните в настоящото дело не са представили никакво решение на съд в Люксембург в същия смисъл (виж обратното в цитираното по-горе *Enea*, § 100).

101. От условията на законодателството в Люксембург и от предоставената информация относно практиката по прекъсване на

наказанието лишаване от свобода е видно, че жалбоподателят няма защитимо твърдение, че разполага с „право“, признато от националната правна система.

102. Освен това, трябва да се отбележи, че макар и Съдът да е признал легитимната цел на политиката за постепенна социална реинтеграция на лица, осъдени на лишаване от свобода (виж параграф 83 по-горе), нито Конвенцията, нито протоколите към нея изрично предвиждат право на прекъсване на наказанието. Съдът също така отбелязва, че правото на прекъсване на наказанието само по себе си не е признато и от какъвто и да било принцип на международното право, на което се опитва да се позове жалбоподателят. Най-накрая, сред държавите членки не съществува консенсус относно статуса на прекъсването на наказанието и условията за допускането му. В някои държави органът, който взема решението, е длъжен да допусне прекъсването при изпълнение на законовите условия, докато в други държави той разполага с пълна свобода на преценка в това отношение. По същия начин не всички държави предоставят средства за обжалване на решенията, с които се отказва прекъсване. Следователно, и в това отношение настоящият случай е различен от *Enea* (цитирано по-горе).

103. Във всеки случай Съдът отбелязва, че люксембургските власти, които съвсем не са безразлични към въпроса за реинтегрирането на затворниците, предоставят други средства за постигането на тази цел в допълнение към прекъсването на изпълнението на наказанието лишаване от свобода. Законодателството в Люксембург черпи вдъхновение от – наред с друго – Препоръката на Комитета на министрите относно прекъсването на изпълнението на наказанието лишаване от свобода, която макар и да препоръчва осигуряването на „средство за контрол над отказа“, също така изброява различни фактори, които националните власти може да вземат под внимание при предоставянето на отпуск от затвора (виж параграф 59 по-горе). Освен това, в допълнение към „система за прекъсване на изпълнението на наказанието лишаване от свобода като част от цялостния режим на осъдените затворници“, са били създадени и програми, позволяващи на последните да извършат „преход от затворническият живот към законосъобразен живот в обществото“ (виж параграф 61 по-горе). Най-накрая, Съдът отбелязва с интерес провежданата законодателна реформа във връзка с изпълнението на наказанията (виж параграф 53 по-горе).

104. С оглед на тези съображения Съдът не може да заключи, че претенциите на жалбоподателя са се отнасяли до „право“, признато от люксембургското законодателство или от Конвенцията. Той съответно заключава, подобно на правителството, че чл. 6 от Конвенцията не се прилага.

105. От изложеното следва, че предварителното възражение на правителството следва да се уважи. Следователно, не е имало нарушение на чл. 6.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ, СЪДЪТ

1. Единодушно *присъединява* към *въпросите по същество* предварителното възражение на правителството;
2. *Решава*, с петнадесет на два гласа, че чл. 6 от Конвенцията не е приложим;
3. *Решава*, с петнадесет на два гласа, че поради това не е имало нарушение на чл. 6 § 1 от Конвенцията.

Изготвено на английски и френски език и постановено в публично заседание в сградата на правата на човека в Страсбург на 3 април 2012 г.

Vincent Berger
Юрисконсулт

Nicolas Bratza
Председател

В съответствие с чл. 45 § 2 от Конвенцията и чл. 74 § 2 от Правилника на Съда, към решението е приложено съвместното особено мнение на съдиите Tulkens и Yudkivska.

Особените мнения не са преведени на български език, но са приложени на английски и/или френски към официалната версия/версии на решението, публикувано в базата данни с практиката на Съда HUDOC.

© Съвет на Европа/Европейски съд по правата на човека, 2013 г.

Официалните езици на Европейския съд по правата на човека са английски и френски. Този превод не обвързва Съда и Съдът не поема никаква отговорност за качеството му. Преводът може да бъде свален от базата данни с практиката на Европейския съд по правата на човека HUDOC (<http://hudoc.echr.coe.int>) или от всяка друга база данни, на която Съдът го е предоставил. Преводът може да бъде възпроизвеждан за нетърговски цели, при условие че е цитирано пълното заглавие на делото и посочената по-горе информация за авторските права. В случай че възнамерявате да използвате за търговски цели която и да било част от този превод, моля свържете се с publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2013.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2013.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou de toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante : publishing@echr.coe.int.